gasunie
crossing borders in energy

Halfjaarbericht 2020

Inhoudsopgave

1. Kerncijfers **3**

2. Financiële resultaten **5**

3. Profiel **9**

4. Actuele ontwikkelingen **11**

5. Overige ontwikkelingen **16**

6. Resultaten eerste helft 2020 . . . . . **19**

7. Risicomanagement **22**

8. Bestuursverklaring **24**

9. Geconsolideerde halfjaarrekening 2020 . . . . . **26**

Verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2020 27

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening 29

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 30

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen 31

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht 32

Toelichting op de geconsolideerde halfjaarrekening 2020 33

Nadere toelichting op de verkorte geconsolideerde financiële overzichten 36

1. Significante aangelegenheden en transacties in het eerste halfjaar 2020 37

2. Materiële vaste activa 39

3. Investeringen in joint ventures 41

4. Rentedragende leningen 42

5. Kortlopende financieringsverplichtingen 44

6. Financiële instrumenten 45

7. Financiële informatie per segment 47

8. Omzetverantwoording 50

9. Gebeurtenissen na de balansdatum 52

Ondertekening 53

10. Beoordelingsverklaring **54**

Kerncijfers

In miljoenen euro's	**Eerste halfjaar 2020**	**Eerste halfjaar 2019**
Omzet	**712**	683
EBITDA	**492**	469
Resultaat na belastingen	**257**	254
Getransporteerd volume (TWh)	**579**	577
Total Reportable Frequency Index	**2,1**	2,6
Uncontrolled events (aantal incidenten met gasuitstroom)	**0**	0
Leveringszekerheid (aantal niet of late gasleveringen)	**0**	1
Geïnvesteerd kapitaal	**9.528**	9.367

Financiële resultaten

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Omzet	**712**	683
Totale lasten	**-379**	-374
Bedrijfsresultaat	**332**	309
Financiële baten en lasten	**-35**	-38
Aandeel in resultaat joint ventures	**16**	15
Dividend van overige deelnemingen	**20**	39
Resultaat voor belastingen	**333**	325
Belastingen	**-76**	-71
Resultaat na belastingen	**257**	254

Omzet

De gerealiseerde omzet in het eerste halfjaar is € 29 miljoen hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. Deze stijging is voor een groot deel het gevolg van de ingebruikname van de eerste leiding van het EUGAL pijpleidingproject en van veranderende gasstromen in Duitsland, wat resulteert in grotere vraag naar transportcapaciteit bij Gasunie Deutschland (GUD). De omzet uit gereguleerde activiteiten in Duitsland is circa € 40 miljoen hoger dan in het eerste halfjaar van 2019. De omzet uit onze gereguleerde activiteiten in Nederland is circa € 10 miljoen lager dan in het eerste halfjaar 2019. De tarieven zijn in 2020 gestegen ten opzichte van 2019, met name als gevolg van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). Het effect van deze correctie bedraagt ruim € 30 miljoen. Desondanks is de omzet van Gasunie Transport Services (GTS) gedaald ten opzichte van het eerste halfjaar 2019, omdat er minder transportcapaciteit is verkocht.

De methode van regulering in zowel Nederland als Duitsland bevat diverse zogenoemde reguliere 'nacalculaties'. Indien de werkelijke omzet afwijkt van de toegestane omzet, wordt het verschil verrekend in de tarieven van volgende jaren. Ook voor een deel van de energiekosten voor het gastransport geldt een mechanisme van nacalculatie. Hierdoor wordt via de tarieven van 2020 door GTS € 4 miljoen terugbetaald en wordt door GUD € 25 miljoen terugontvangen. Gasunie zal, op basis van de huidige financiële vooruitzichten voor het gehele jaar 2020, op basis van dit reguleringssysteem, per saldo circa € 17 miljoen in toekomstige tarieven (2021 en verder) terugbetalen.

De omzet uit niet-gereguleerde of van regulering vrijgestelde entiteiten bedraagt € 78 miljoen en is iets gestegen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over het eerste halfjaar van 2020 is, in vergelijking tot dezelfde periode in 2019, met € 23 miljoen gestegen. Dit is voornamelijk het gevolg van de hogere gerealiseerde omzet. De lasten over het eerste halfjaar 2020 zijn vergelijkbaar met het eerste halfjaar 2019.

Resultaat na belastingen

Het dividend van overige deelnemingen is gedaald ten opzichte van 2019. Dit betreft een tijdseffect van de dividenduitkering door Nord Stream. Over het eerste halfjaar 2019 werd, naast het reguliere dividend, ook nog een dividend over een eerder boekjaar uitgekeerd.

De hiervoor beschreven ontwikkelingen leiden tot een resultaat na belastingen van € 257 miljoen. Dit resultaat is € 3 miljoen hoger dan in dezelfde periode vorig jaar.

In miljoenen euro's	30 juni 2020	31 december 2019
Balans		
Vaste activa	**9.836**	9.817
Eigen vermogen	**5.896**	5.935
Balanstotaal	**10.036**	10.126
Geïnvesteerd kapitaal	**9.528**	9.494

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Kasstroomoverzicht		
Kasstroom uit operationele activiteiten	**534**	416
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-173**	-185
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-385**	-214
Netto kasstroom	**-24**	18

Financiële vooruitzichten

Wij verwachten dat we over geheel 2020 een hoger bedrijfsresultaat zullen realiseren dan over 2019. De opbrengsten zullen naar verwachting aanzienlijk toenemen door de ingebruikname van de eerste leiding van het EUGAL pijpleidingproject, de veranderende gasstromen in Duitsland en de effecten van een gewijzigd methodebesluit in Nederland. Daarnaast verwachten we ook een hogere omzet van onze niet-gereguleerde activiteiten. De energiekosten zullen naar verwachting hoger uitvallen dan in 2019. Dit is onder meer het gevolg van hogere verwachte transportstromen in het tweede half jaar en een toename van kwaliteitsconversie. Omdat de productie uit het Groningenveld afneemt, is er een afname van te transporteren gas uit het Groningenveld (G-gas). We moeten daarom meer hoogcalorisch (H-)gas mengen met stikstof tot een kwaliteit die vergelijkbaar is met het laagcalorisch gas uit Groningen. Zo kunnen we blijven voldoen aan de vraag naar G-gas.

In 2020 zal het resultaat na belastingen uit reguliere bedrijfsactiviteiten naar verwachting circa € 400 - € 450 miljoen bedragen.

De kosten voor vervangings- en uitbreidingsinvesteringen zullen voor geheel 2020 naar verwachting circa € 400 - € 450 miljoen bedragen. Daarmee zijn deze kosten vergelijkbaar met 2019. De kosten van het meerjarig project ten aanzien van de bouw van de stikstofinstallatie Zuidbroek zullen dit jaar naar verwachting hoger zijn dan vorig jaar vanwege de fase waarin het project zich bevindt. Voor het pijpleidingproject EUGAL zullen de kosten dit jaar lager zijn als gevolg van de huidige projectfase.

Financiering

In het eerste halfjaar van 2020 heeft Gasunie overeenstemming bereikt met de Europese Investeringsbank (EIB) over het beschikbaar stellen van een langlopende lening voor de bouw van de stikstofinstallatie in Zuidbroek. De EIB stelt hiervoor een lening van € 240 miljoen ter beschikking. Per 30 juni 2020 is deze lening nog niet opgenomen. Daarnaast is op 16 april 2020 de gecommitteerde kredietfaciliteit met een groep internationale banken vernieuwd voor € 600 miljoen voor een periode van vijf jaar met een optie om de faciliteit twee keer met een jaar te verlengen. Deze faciliteit is niet getrokken geweest in de afgelopen periode. Wel heeft Gasunie op de geldmarkt regelmatig kortlopende leningen aangetrokken in de vorm van deposito leningen en Euro Commercial Paper (ECP).

Credit ratings

De credit ratings van Gasunie bij Moody's Investors Service en Standard & Poor's Rating Global Ratings zijn in de afgelopen periode ongewijzigd gebleven.

In miljoenen euro's	30 juni 2020	31 december 2019
Credit ratings		
Standard & Poor's	AA-	AA-
Moody's Investors Service	A1	A1

Profiel

Wij zijn Gasunie, een onderneming voor energie-infrastructuur. Al sinds 1963 stroomt er energie voor Nederland door ons netwerk van leidingen, opslagen en stations. Voor de verwarming van huizen en gebouwen, als grond- en brandstof voor de industrie en steeds meer ook voor transport. Veiligheid, duurzaamheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid staan daarbij voorop. In huishoudens en bij bedrijven; de samenleving moet er altijd op kunnen rekenen dat er energie is. Daar doen we dag en nacht hard ons best voor. Met onze infrastructuur, dienstverlening en geografische positie, bevinden wij ons in het hart van de Noordwest-Europese (gas)markt.

Gasunie heeft twee hoofdactiviteiten: we verzorgen gereguleerde transportdiensten via het gastransportnet in Nederland en Duitsland en we bieden infrastructuurdiensten aan, al dan niet in samenwerking met andere partijen. Onze infrastructuur verbindt leveranciers en (eind)gebruikers van energie en is open voor derden. Het fungeert als internationaal knooppunt in de aan- en doorvoer van gas. We beheren en ontwikkelen daarvoor gasinfrastructuur en gashandelsplaatsen: gastransportnetwerken, internationale transitleidingen, gasopslag, LNG-infrastructuur en virtuele gashandelsplaatsen. We dragen hiermee bij aan een liquide, competitieve en betrouwbare Europese gasmarkt.

Wij staan voor onze maatschappelijk taak. Juist daarom kijken we nu verder dan het transport van aardgas en werken we vandaag al aan de oplossingen voor het energiesysteem van morgen. We ontwikkelen duurzame technologieën en infrastructuur, in nieuwe samenwerkingsverbanden en businessmodellen. Zo delen we onze kennis en expertise en investeren we in projecten op het gebied van waterstof, groen gas, warmte, CO_2-opslag en het gebruik van LNG voor weg- en watertransport. Als verbindende schakel, samen met onze partners, versnellen we zo de energietransitie.

We zijn een staatsdeelneming met als enige aandeelhouder de Staat der Nederlanden. Onze medewerkers werken verspreid over ruim 30 locaties in Nederland en Noord-Duitsland en met vertegenwoordigingen in Brussel en Moskou. Ons hoofdkantoor staat in Groningen; onze hoofdvestiging in Duitsland bevindt zich in Hannover.

Actuele ontwikkelingen

De COVID-19 pandemie bracht Nederland grote uitdagingen op het gebied van de volksgezondheid. De crisis ging direct gepaard met een enorme economische druk. Met inachtneming van alle richtlijnen, hebben we onze eigen activiteiten en de energietransitie maximaal laten doorgaan. Daarnaast hebben we in het afgelopen half jaar grote stappen kunnen zetten die bijdragen aan de afbouw van de gaswinning in Groningen en de opschaling van en keuze voor groene, gasvormige energiedragers.

Han Fennema (CEO - namens de Raad van Bestuur), Hans Coenen (directeur strategie en business development) en Helmie Botter (manager commercie en regulering GTS) geven een toelichting op de actuele ontwikkelingen.

Gasunie en COVID-19
Eind januari 2020 hebben we zowel in Nederland als in Duitsland de crisismanagementorganisatie geactiveerd: multidisciplinaire teams met een compact kernteam. De richtlijnen van het kabinet, de adviezen van het RIVM en de maatregelen door andere (vitale) organisaties zijn meegenomen bij de keuze van onze eigen maatregelen. Voor GUD vormen uiteraard de Duitse richtlijnen de basis voor het maatregelenpakket.

Han Fennema: "Gastransport maakt onderdeel uit van de vitale processen in Nederland en Duitsland. Dit gegeven krijgt tijdens zo'n pandemie ineens nog meer betekenis. Je realiseert je met elkaar dat de gasinfrastructuur hoe dan ook 24/7 moet werken. Daarom zijn we voorbereid op noodsituaties, ook buiten COVID-19 om. Dit is onderdeel van onze normale bedrijfsvoering. Hoewel de effecten van COVID-19 nog langer zullen naklinken, hebben we in deze crisis, net als de kleinschaliger Citrix crisis die daaraan voorafging, ook laten zien dat we een robuuste organisatie zijn die snel kan reageren."

Rijksvisie energietransitie
In de door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gepubliceerde *rijksvisie marktontwikkeling voor de energietransitie* wordt helder gesteld dat de energietransitie voortgang krijgt door mede gebruik te maken van de huidige gasinfrastructuur. De overheid stelt groot vertrouwen in Gasunie om een bijdrage aan deze ontwikkeling te kunnen leveren. Han Fennema: "We zetten stevig beleid neer en werken constructief samen met overheden en partners om onze infrastructuur te kunnen hergebruiken voor andere duurzame energiedragers en warmte.

In het project 'HyWay 27' – onderzoekt EZK samen met Gasunie en TenneT de mogelijke inzet van de landelijke gasinfrastructuur voor toekomstig transport en opslag van waterstof. In 'NortH2', werken we in een consortium aan het grootste project voor groene waterstof ter wereld."

Gassen binnen de energiemix
Hans Coenen licht toe: "Nationaal en internationaal groeit de verwachting over de verbinding tussen ons gasnet en het energienetwerk van de toekomst. Ook kabinet en Kamer onderzoeken de mogelijkheden."

Kabinetsbrieven
Het kabinet heeft op 30 maart een drietal brieven aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze gaan over de rol van gas in het huidige en toekomstige energiesysteem, de kabinetsvisie op waterstof en over de routekaart voor groen gas. Voor Gasunie drie zeer relevante onderwerpen. Hans: "Het belangrijkste aan deze brieven is dat het kabinet een prominente rol aan gas toekent binnen het toekomstige energiesysteem. Het kabinet neemt nadrukkelijk een standpunt in dat moleculen, zoals waterstof, noodzakelijk blijven voor een groot deel van de energiebehoefte. In het regeerakkoord 2017-2021 staat wel iets over klimaat en energie, maar niets over waterstof. Met de kabinetsbrief maakt het kabinet nu duidelijk groot voorstander te zijn van waterstof. Dit ondersteunt de visie van Gasunie en de activiteiten die wij op dit gebied ontplooien. De visiedocumenten van het kabinet moeten leiden tot concreet beleid. Een van de actiepunten voor het ministerie van EZK is bijvoorbeeld de uitwerking van het plan voor de waterstofbackbone. Ook het TIKI-rapport, een adviesrapport van de Taskforce Infrastructuur Klimaatakkoord Industrie, dat medio mei aan het ministerie van EZK werd gepresenteerd, benadrukt een cruciale rol voor waterstofinfrastructuur.

II3050
"*De Integrale Infrastructuurverkenning 2030-2050* (II3050) is een scenariorapport van TenneT, Gasunie en de regionale netbeheerders. Het rapport vloeit rechtstreeks voort uit het Klimaatakkoord en is de opvolger van de *Infrastructure Outlook 2050*. De onderzoeksbureaus Berenschot en Kalavasta hebben als eerste stap vier integrale scenario's opgesteld voor een klimaatneutrale energievoorziening in 2050. Dit scenariorapport is in april 2020 aangeboden aan de Tweede Kamer. De volgende stap is dat we gaan uitwerken wat deze scenario's betekenen voor de infrastructuur. Het eindrapport zal in 2021 gereed zijn."

Afbouw gaswinning Groningen

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om de gaswinning uit het Groningenveld versneld af te kunnen bouwen. Stikstof speelt hierin een grote rol. Helmie Botter zet de maatregelen uiteen. "Hoewel het Groningenveld tot 2026 stand-by zal staan, kan de gaswinning uit het veld mede door onze maatregelen in 2022 naar nul. De belangrijkste en meest in het oog springende maatregel is de bouw van een nieuwe stikstofinstallatie bij het Groningse Zuidbroek. In deze installatie wordt stikstof uit de lucht gehaald en vermengd met het hoogcalorische gas uit het buitenland. Zodra deze in werking gaat, hoeft er geen gas meer uit het Groningenveld te worden gewonnen. Een cruciale stap in de oplossing van een maatschappelijk probleem."

Afgeronde maatregelen
Dankzij andere maatregelen, die GTS inmiddels binnen planning heeft afgerond, kon de gaswinning in Groningen voor een gemiddeld gasjaar verlaagd worden van bijna 16 naar minder dan 11 miljard m^3, met behoud van de leveringszekerheid. Voor de leveringszekerheid is het noodzakelijk dat de seizoensbergingen beschikbaar blijven tot ten minste 2030 en dat er extra aanvoer van hoogcalorisch gas vanuit het buitenland (met name Noord-Duitsland) naar ons land mogelijk wordt gemaakt.

Een andere maatregel betrof de extra inkoop van stikstof en de uitbreiding van het mengstation Wieringermeer, dat eind december 2019 in gebruik werd genomen. Hierdoor is meer capaciteit beschikbaar om hoogcalorisch gas op dezelfde kwaliteit te mengen als het gas uit het Groningenveld. Na een aanpassing aan het netwerk kan dit gemengde gas nu worden ingezet om een deel van de Noord-Duitse markt te bedienen en een deel van gasopslag Norg te vullen.

Stikstoffabriek Zuidbroek
De werkzaamheden met betrekking tot de bouw van de stikstoffabriek in Zuidbroek richten zich op realisatie in april 2022. De installatie is naar verwachting vanaf april 2022 beschikbaar. Helmie: "Op 9 maart is de bouw van de stikstoffabriek officieel van start gegaan. We merken wel dat er extra uitdagingen op ons af komen vanwege COVID-19, met name in de toeleveringsketen. Sommige onderdelen komen uit China en India en dat is nu een onzekere factor. We hebben een robuuste planning, dus we konden wel wat tegenvallers hebben. Vooralsnog verwachten we dat april 2022 nog haalbaar is."

Ombouw industrie naar hoogcalorisch gas
"Een recente ontwikkeling is de aanpassing van de Gaswet die op 20 juni jl. in werking is getreden. Met de aanpassing is besloten dat de negen grootste industriële grootverbruikers van laagcalorisch aardgas in Nederland óf van het gas af gaan óf omschakelen van laagcalorisch gas naar hoogcalorisch gas. De wet is een aantal keer uitgesteld, waardoor ook wij onze planning hebben moeten aanpassen. Daarnaast zorgde de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) voor vertraging. We verwachten nu dat het bij vier van de grootverbruikers gaat lukken om voor 1 oktober 2022 om te schakelen. Bij vier andere zal de omschakeling uitgesteld moeten worden tot na het stookseizoen in 2023. Voor één andere grootverbruiker, die gas als grondstof gebruikt, is een tijdige ombouw van onze kant wel mogelijk, maar is realisatie afhankelijk van maatregelen die het bedrijf zelf moet nemen."

Groen gas
De landelijke doelstelling is om in 2030 jaarlijks 2 miljard m^3 hernieuwbaar gas in het Nederlandse gasnet te faciliteren. GTS richt zich in eerste instantie op hoge(re) capaciteiten zoals die worden verwacht bij vergassingtechnologieën of bij vergisting. Naar verwachting wordt circa 1 miljard m^3 in het landelijk gasnet ingevoed via een directe aansluiting of overgestort vanuit het regionale net. Of alle doelstellingen gehaald kunnen worden, is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de groengasmarkt in de komende jaren.

Opschaling waterstof

Met de opening van HyStock in 2019 werd de hele waterstofketen tastbaar gemaakt op een bescheiden demonstratieschaal van 1 MW. Hans Coenen illustreert aan de hand van drie ontwikkelingen het pad van opschaling van de waterstofmarkt.

EU-steun voor DJEWELS
DJEWELS is een elektrolyse-unit van 20-30 MW op Chemiepark Delfzijl waarvoor Gasunie samen met Nouryon plannen heeft. De rol van Gasunie binnen dit project ligt vooral bij het faciliteren en beheren van waterstofinfrastructuur en opslagcapaciteit. In januari 2020 verkreeg het consortium € 11 miljoen EU-steun voor dit waterstofproject. Hans : “Nieuwe technologie heeft altijd steun van de overheid nodig. Alleen zo kan het door de kostencurve gaan en rendabel worden. Met deze steun kunnen we de op dit moment grootste elektrolyser van Europa neerzetten. Daarmee maken we een enorme sprong in schaalgrootte en het van de grond krijgen van de waterstofmarkt.” Nouryon en Gasunie hebben gepland om in 2020 een definitief investeringsbesluit voor de fabriek te nemen.

NortH2: grootse project voor groene waterstof ter wereld
Van een nog grotere schaal is NortH2, het project dat we in februari 2020 aankondigden. Een consortium van Groningen Seaports, Shell Nederland en Gasunie. Dit consortium werkt aan het grootste groene waterstofproject ter wereld: de productie van groene waterstof met behulp van stroom die door een megawindpark op zee wordt opgewekt – tot 3 à 4 gigawatt in 2030.

NortH2 kan met een beoogde capaciteit van 800.000 ton groene waterstof per jaar de Nederlandse industrie in één klap significant verduurzamen. Hiermee kan rond 2040 naar schatting zeven megaton CO_2 uitstoot per jaar worden bespaard. Hans: “Als je een nieuwe markt wil ontwikkelen, moet je naar de hele keten kijken, van begin tot eind. Met NortH2 brengen we de hele keten van de waterstofmarkt op grootschalig niveau tot stand: van productie, via infrastructuur tot gebruiker. NortH2 is dan ook niet alleen van ons drieën: het is een programma waarbij andere partners kunnen aansluiten om samen de waardeketen voor waterstof te ontwikkelen. Deze capaciteit is omgerekend goed voor het elektriciteitsverbruik van circa 5 miljoen Nederlandse huishoudens."

HyWay 27
Het ministerie van EZK, Gasunie en TenneT onderzoeken de mogelijkheden en voorwaarden voor de inzet van het landelijke gasnet ten behoeve van het toekomstige transport van waterstof.

De uitkomsten van dit onderzoek dragen bij aan de tijdige besluitvorming voor de realisatie van infrastructuur voor transport en opslag van waterstof. Het eindrapport is naar verwachting eind 2020 gereed.

CO_2 opslag

Porthos en Athos
Voor het CO_2-neutraal maken van de industrie is de ontwikkeling van Porthos en Athos een grote stap. Deze projecten zijn gericht op het afvangen, transporteren en opslaan van CO_2. Hans Coenen: “Ook projecten als deze kunnen niet zonder subsidie. Voor Porthos zijn we nu de tarieven aan het uitwerken, opdat klanten in september mee kunnen doen aan de najaarsronde van de SDE++-regeling (Stimulering Duurzame Energietransitie). Voor Athos heeft een projectteam een haalbaarheidsstudie gedaan. Het project blijkt haalbaar en daarom is er recent een projectdirecteur aangesteld om de casus nader uit te werken.

Warmtenet

In Zuid-Holland wordt gewerkt aan de voorbereiding van een warmtenet dat met restwarmte uit de Rotterdamse haven onder meer de glastuinbouw en bijvoorbeeld woonwijken in Den Haag van warmte kan voorzien. Dit project WarmtelinQ, en dan specifiek het traject van Vlaardingen naar Den Haag, ligt op koers," aldus Hans Coenen. "Er wordt heel hard gewerkt aan alle technische en commerciële voorbereidingen. We verwachten met de bouw te starten in 2021 en deze in 2023 af te ronden."

Overige ontwikkelingen

Ontwikkelingen regulering

Op het gebied van regulering spelen in Nederland twee belangrijke ontwikkelingen. De ACM zal in september 2020 een concept methodebesluit presenteren. Daarnaast hebben we gewerkt aan een investeringsplan voor de aankomende 10 jaar, een nieuwe verplichting vanuit de Gaswet.

Concept methodebesluit ACM
Helmie Botter licht het belang van het concept methodebesluit toe: "Voor GTS is het methodebesluit een heel belangrijk besluit, omdat onze toezichthouder, de ACM, aan de hand van dit besluit de hoogte van de toegestane inkomsten van GTS vanaf 2022 bepaalt. Het is voor GTS dus van belang dat we onze efficiënte kosten met een redelijk rendement kunnen terugverdienen. Aan het methodebesluit gaat een uitgebreide consultatie vooraf door de ACM bij alle stakeholders. Uiteraard doet GTS actief aan deze voorbereidingen mee. Ik ben tevreden met onze inspanningen om onze kosten te verlagen, bijvoorbeeld door een structurele besparing op vervangingsinvesteringen. Ook zijn onze personeelskosten structureel lager geworden."

Investeringsplan
"Een nieuwe verplichting vanuit de Gaswet is het opstellen van een investeringsplan," gaat Helmie verder. "Hierin beschrijven we de benodigde investeringen aan de hand van de ontwikkelingen in de gasmarkt in het komende decennium. Denk hierbij aan de energietransitie, in hoeverre ons netwerk kan worden hergebruikt voor het transport van waterstof, de maatregelen om de gaswinning in Groningen te verlagen, de voorwaarden voor aanvoer van hoogcalorisch gas uit het buitenland en voldoende gasopslag om het Groningenveld definitief te kunnen sluiten.

Eind mei 2020 hebben we ons plan in concept bij de markt neergelegd en ook tussendoor hebben we de marktpartijen steeds betrokken. We hebben zeven zienswijzen van marktpartijen ontvangen en deze in de planvorming verwerkt. Het is voor ons een mooie manier om van onze klanten feedback te krijgen op ontwikkelingen die we zelf zien. Het ontwerpplan is op 30 juni 2020 voor toetsing aan de ACM en de minister van EZK aangeboden. Het definitieve 'IP 2020' wordt uiterlijk 1 oktober 2020 vastgesteld en gepubliceerd op onze website."

Tarievenbesluit 2021
In het tweede kwartaal van 2020 heeft de ACM het GTS tarievenbesluit voor 2021 gepubliceerd. In het tarievenbesluit heeft de ACM de inflatie geactualiseerd ten opzichte van eerdere schattingen (1,6% in plaats van 2,0%). Hierdoor komen de definitieve tarieven per 1 januari 2021 iets lager uit dan eerder geraamd.

Ontwikkelingen Business Development

De landelijke waterstof backbone zal gefaseerd worden gerealiseerd vanuit de 5 industriële regio's: Noord-Nederland, Noordzeekanaalgebied, Rotterdam/Moerdijk, Zeeland en Chemelot. De ambitie is om de infrastructuur in Noord-Nederland medio 2025 operationeel te hebben, Noordzeekanaalgebied en Rotterdam/Moerdijk worden mogelijk eerder gerealiseerd. In samenhang met de activiteiten die vanuit de landelijke backbone plaatsvinden, zijn de regionale projecten hiervoor in gang gezet.

Project HEAVENN
Voor de ontwikkeling van waterstof in Noord-Nederland is de goedgekeurde subsidieaanvraag voor Hydrogen Valley door de Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking (FCH JU) door onder meer COVID-19 vertraagd. Het project heeft een totale omvang van circa € 90 miljoen. Het consortium bestaat uit 31 publieke en private partijen uit 6 Europese landen.

Magnumcentrale
Het consortium met Vattenfall en Equinor voor de productie en afname van CO_2 neutrale waterstof in de Eemsdelta-regio, krijgt een vervolg. Gasunie zal zich daarin vooral richten op transport en opslag.

North Sea Wind Power Hub
Samen met TenneT en het Deense Energinet werkt Gasunie aan het programma North Sea Wind Power Hub. Op 28 januari 2020 heeft het consortium een agenda gepresenteerd aan de North Sea Energy Cooperation (NSEC) van de Europese Unie. De agenda bestaat uit 6 onderwerpen: regionale ruimtelijke planning, hoofdprincipes, scope, kosten & opbrengsten, regulatoir & commercieel kader en juridisch kader. Het North Sea Wind Power Hub Programma kan hiermee overheden via een Hub-and-Spoke concept faciliteren in het aansluiten op energiesystemen. Gezien de omvang en ambities na 2030 wordt voorzien dat er zoveel energie geproduceerd gaat worden dat deze niet alleen via het elektriciteitsnetwerk getransporteerd kan worden. Een deel zal omgezet worden naar waterstof of andere gasvormen. De waterstof kan vervolgens aan land verder getransporteerd worden door de beoogde waterstofbackbone.

Ontwikkelingen Duitsland

Trading Hub Europe
Uiterlijk 1 april 2022 moeten de twee huidige Duitse marktgebieden GASPOOL en NCG zijn samengevoegd tot één marktgebied: The Trading Hub Europe (THE). Samen met de andere TSO's werkt GUD hieraan actief mee. De voortgang ligt op schema waarbij de huidige streefdatum voor de start 1 oktober 2021 is.

Visie Waterstofnetwerk voor Duitsland
In juni 2020 werd de Duitse nationale waterstofstrategie door de Bondsregering gepubliceerd. Met deze strategie wil Duitsland een kader creëren voor de ontwikkeling en benutting van het economisch potentieel en moet het een pijler vormen voor de energietransitie. Samen met andere Duitse TSO's juicht GUD deze stap in het energiebeleid toe. Al eerder werd een gezamenlijk toekomstbeeld voor een waterstofnetwerk gepubliceerd.

Omschakeling L-H Gas
In Duitsland heeft GUD sinds 2015 al meer dan 50% van haar L-gasafnamecapaciteit omgezet van laagcalorisch naar hoogcalorisch gas. In de jaren 2020 en 2021 ligt in Duitsland de focus op de conversiegebieden Braunschweig, Wolfsburg, Cuxhaven en Bremen. Tot op heden heeft de COVID-19 pandemie geen grote effecten gehad op het totale tijdschema.

EUGAL
GUD heeft een aandeel van 16,5% in een samenwerkingsverband met GASCADE, ONTRAS en FLUXYS voor de aanleg van de EUGAL-pijplijn. Eind 2019 is de eerste pijpleiding voltooid. Hiermee is de eerste helft van de transportcapaciteit van EUGAL sinds 1 januari 2020 beschikbaar. Met de ingebruikname van de parallelle pijplijn en het compressorstation Radeland 2 wordt de volledige capaciteit gerealiseerd. Dit staat gepland voor eind 2020/begin 2021.

Resultaten eerste helft 2020

Veiligheid

Ten aanzien van veiligheid is de ambitie onder andere om de Total Reportable Frequency Index (TRFI) steeds verder te verlagen. De TRFI is een ratio van het aantal 'reportable' ongevallen ten opzichte van het totaal aantal gewerkte uren. Eind 2019 is de TRFI ruim onder de signaalwaarde 3,0 uitgekomen. De signaalwaarde voor 2020 is 2,7. De actuele stand over de periode juli 2019 tot en met juni 2020 is 2,1.

Uncontrolled events
Het kengetal aantal leidingbeschadigingen is vervangen door het nieuwe kengetal aantal uncontrolled events. De signaalwaarde voor 2020 is gesteld op maximaal 3. Uncontrolled events zijn incidenten met gasuitstroom ((aard)gas, waterstof, stikstof, lucht) van meer dan 14.000 m^3 uit een door Gasunie beheerde drukhouder met een ontwerpdruk van 8 bar of hoger). Tot nu toe hebben er in 2020 geen uncontrolled events plaatsgevonden.

Gastransport Nederland

Transport
Het totale transport bedraagt in de eerste helft van 2020 441 TWh. Dit is ruim 7% lager dan de 476 TWh in de eerste helft van 2019. Het lagere transport komt bijna volledig door een lager transport naar het buitenland. Het effect is iets gedempt door meer transport wegens vullen van bergingen.

Kwaliteitsconversie
Er is in de eerste helft van 2020 193 TWh hoogcalorisch gas gemengd met stikstof tot Groningenkwaliteit. Dit is bijna 14% meer dan in de eerste helft van 2019 (170 TWh). De hoeveelheid gebruikte stikstof voor de conversie is bijna 18% gestegen naar 1,7 miljard m^3. In de eerste helft van 2019 is 1,4 miljard m^3 stikstof gebruikt. Deze stijging is mogelijk wegens een uitbreiding van de stikstof- en conversie installaties

Gashandelsplaats Title Transfer Facility (TTF)
Het gas in ons Nederlandse netwerk kan via de virtuele gashandelsplaats TTF door marktpartijen verhandeld worden. TTF bouwde haar voorsprong op de overige Europese hubs in de eerste vijf maanden van 2020 verder uit. In de periode januari tot en met mei 2020 is door marktpartijen in totaal 21.507 TWh gas op TTF verhandeld. Dat is vergeleken met 16.565 TWh in dezelfde periode van 2019 een stijging van bijna 30%. Ook door verdere afname van de productie uit het Groningenveld is de rol van TTF als gashandelsplaats wederom toegenomen. Dit onderstreept het belang van de aanwezigheid van een liquide hub voor een goed werkende gasmarkt.

Gastransport Duitsland

Transport
In de eerste helft van 2020 heeft GUD 138 TWh gas getransporteerd (2019: 101 TWh). Dit is een stijging van bijna 37%.

GASPOOL
In de periode januari tot en met mei 2020 is er 748 TWh volume verhandeld op de virtuele gashandelsplaats GASPOOL. Dit is een daling van ongeveer 10% ten opzichte van dezelfde periode in 2019 (832 TWh).

Deelnemingen

Samenwerking tussen nieuwe initiatieven en de bestaande organisatie maakt deel uit van de unieke Gasunie kennis propositie. De businessunit Participations draagt zorg voor optimale samenwerking en onderhoudt een investeringsprogramma gebaseerd op vraag uit de markt.

BBL
De in 2019 opgeleverde reverse flow mogelijkheid, waarmee de BBL pijpleiding nu ook fysieke gasstromen van het Verenigd Koninkrijk naar Nederland kan accommoderen, wordt in 2020 volop ingezet. Deze reverse flow draagt bij aan de leveringszekerheid.

EnergyStock
De beschikbare capaciteit van EnergyStock, opslag voor aardgas, groen gas en in de toekomt waterstof, is voor 2020 vrijwel volledig verkocht. Momenteel wordt de opslag in Zuidwending uitgebreid met een extra caverne, waarmee de bestaande functionaliteit van de installatie beter kan worden benut en het marktaandeel van EnergyStock kan worden vergroot. De projectactiviteiten voor deze extra caverne zijn enigszins vertraagd, maar de verwachting is dat de extra caverne voor het einde van 2020 volledig operationeel is.

In juni is aan EnergyStock de vergunning verleend om de eerste waterstoftesten te mogen uitvoeren in de ondergrond in Zuidwending. De eerste test staat gepland voor na de zomer. De testen worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de vergunningverleners, kennisinstituten, de omgeving, leveranciers en ondersteunende diensten.

Gate terminal
Door het grote aanbod van LNG op de wereldmarkt is bij Gate het aantal geloste schepen en de doorzet naar het GTS-netwerk in de eerste helft van 2020 opnieuw toegenomen. Het grote aanbod van LNG bij Gate onderstreept daarmee de aantrekkelijkheid van het TTF-marktgebied en het dienstenpakket van Gate. Ook het aantal geladen trucks is in de eerste helft van 2020 opnieuw toegenomen.

Risicomanagement

Risico's in algemene zin en specifiek risico's als gevolg van de COVID-19 pandemie worden door de Raad van Bestuur en het hoger management van Gasunie intensief gemonitord. Risico's voor de veiligheid van onze medewerkers, de voortgang op de energietransitie en de afbouw van Groningen, consequenties voor levering van goederen en financiële stabiliteit inclusief die van onze partners zijn daarbij in ieder geval belangrijk. Mede door de getroffen maatregelen zien wij op dit moment geen materiële bedreigingen voor onze bedrijfsvoering als gevolg van de COVID-19 pandemie.

De risicobereidheid, zoals benoemd in het Jaarverslag 2019, is het afgelopen halfjaar niet veranderd en de belangrijkste risico's zijn nog steeds actueel.

Bestuursverklaring

(in de zin van artikel 5:25d lid 2 sub c Wft)

De Raad van Bestuur verklaart dat, voor zover hen bekend,

1. de halfjaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap en de gezamenlijke in de consolidatie opgenomen ondernemingen; en dat

2. het halfjaarverslag een getrouw overzicht geeft van de belangrijke gebeurtenissen die zich in de eerste zes maanden van het desbetreffende boekjaar hebben voorgedaan en het effect daarvan op de halfjaarrekening, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de overige zes maanden van het desbetreffende boekjaar.

De Raad van Bestuur,

Dhr. J.J. Fennema*, voorzitter,
Mevr. J. Hermes*
Dhr. B.J. Hoevers
Dhr. U. Vermeulen

Groningen, 21 juli 2020

* Statutair bestuurder

Geconsolideerde halfjaarrekening 2020

Verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2020

(vóór resultaatbestemming)

In miljoenen euro's	*Noot*	30 juni 2020	31 dec. 2019
Activa			
Vaste activa			
- materiële vaste activa	*2*	8.803,6	8.766,5
- investeringen in joint ventures	*1, 3*	218,0	212,2
- investeringen in geassocieerde deelnemingen		0,5	0,5
- overige deelnemingen	*6*	506,2	515,1
- uitgestelde belastingvorderingen		307,3	323,1
Totaal vaste activa		**9.835,6**	**9.817,4**
Totaal vlottende activa		**200,7**	**308,7**
Totaal activa		**10.036,3**	**10.126,1**

In miljoenen euro's	*Noot*	30 juni 2020	31 dec. 2019
Passiva			
Totaal eigen vermogen			
toekomend aan de aandeelhouder	*1*	**5.896,4**	**5.935,4**
Langlopende verplichtingen			
- rentedragende leningen	*4, 6*	2.792,6	3.091,9
- leaseverplichtingen		95,5	90,2
- uitgestelde belastingverplichtingen		177,0	175,3
- contractverplichtingen		46,8	46,9
- overige langlopende verplichtingen en voorzieningen		155,1	153,7
Totaal langlopende verplichtingen		**3.267,0**	**3.558,0**
Kortlopende verplichtingen			
- kortlopende financieringsverplichtingen	*5*	623,9	416,4
- leaseverplichtingen		3,8	6,8
- handelsschulden, vennootschapsbelasting, overige te betalen posten en contractverplichtingen		245,2	209,5
Totaal kortlopende verplichtingen		**872,9**	**632,7**
Totaal passiva		**10.036,3**	**10.126,1**

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening

In miljoenen euro's	*Noot*	Eerste halfjaar 2020		Eerste halfjaar 2019	
Voortgezette bedrijfsactiviteiten					
Netto-omzet	*7, 8*		711,6		682,5
Aan investeringen toegerekende kosten		27,2		26,1	
Personeels- en overige kosten		-246,5		-239,2	
Afschrijvingskosten		-160,0		-160,9	
Totale lasten			-379,3		-374,0
Bedrijfsresultaat			**332,3**		**308,5**
Financiële baten en lasten			-34,9		-37,5
Aandeel in resultaat joint ventures	*3*		15,7		15,0
Dividend van overige deelnemingen	*6*		20,3		38,9
Resultaat vóór belastingen			**333,4**		**324,9**
Belastingen over resultaat			-76,0		-70,8
Resultaat na belastingen			**257,4**		**254,1**

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

In miljoenen euro's	*Noot*	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Resultaat na belastingen, zoals opgenomen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening		**257,4**	**254,1**
Saldo van actuariële winsten en verliezen terzake van personeelsbeloningen,		-2,7	-10,8
waarvan vennootschapsbelasting		0,8	3,2
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen, welke bij realisatie niet worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening		**-1,9**	**-7,6**
Mutatie van tegen reële waarde gewaardeerde overige deelnemingen	*6*	-8,9	-21,2
Mutaties in de cashflow hedge reserve,		-0,5	-0,4
waarvan vennootschapsbelasting		0,1	0,1
Mutatie in de cashflow hedges reserves van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	*3*	3,2	-3,2
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen, welke bij realisatie worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening		**-6,1**	**-24,7**
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		**249,4**	**221,8**
Toe te rekenen aan aandeelhouder		249,4	221,8

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

In miljoenen euro's	Aandelen kapitaal	Cash flow hedge reserve	Reële waarde reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Eerste halfjaar 2020						
Stand per 1 januari 2020	0,2	0,9	342,2	5.180,1	412,0	5.935,4
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	-	-0,3	-8,9	1,3	257,4	249,5
Uitgekeerd dividend 2019	-	-	-	-	-288,4	-288,4
Toegevoegd aan de overige reserves	-	-	-	123,6	-123,6	-
Stand per 30 juni 2020	**0,2**	**0,6**	**333,3**	**5.305,0**	**257,4**	**5.896,5**
Eerste halfjaar 2019						
Stand per 1 januari 2019	0,2	1,6	323,5	5.056,9	325,2	5.707,4
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	-	-0,3	-21,2	-10,8	254,1	221,8
Uitgekeerd dividend 2018	-	-	-	-	-228,0	-228,0
Toegevoegd aan de overige reserves	-	-	-	97,2	-97,2	-
Stand per 30 juni 2019	**0,2**	**1,3**	**302,3**	**5.143,3**	**254,1**	**5.701,2**

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen euro's	*Noot*	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		**556,7**	**436,4**
Saldo van ontvangen betaalde interest, vennootschapsbelasting en ontvangen dividenden	*3*	-22,6	-19,7
Kasstroom uit operationele activiteiten		**534,1**	**416,7**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	*2*	**-173,1**	**-184,8**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing van langlopende leningen	*4*	-10,7	-10,7
Leasebetalingen		-3,7	-3,7
Mutatie kortlopende financieringsverplichtingen	*5*	-81,8	28,7
Uitgekeerd dividend	*1*	-288,4	-228,0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**-384,6**	**-213,7**
Nettokasstroom in het halfjaar		**-23,6**	**18,2**
Liquide middelen primo halfjaar		45,3	27,3
Liquide middelen ultimo halfjaar		21,8	45,5
Mutatie liquide middelen		**-23,6**	**18,2**

Toelichting op de geconsolideerde halfjaarrekening 2020

Algemeen

Verslaggevende entiteit
N.V. Nederlandse Gasunie (hierna: 'Gasunie' of 'de vennootschap') is een Europees energie-infrastructuur bedrijf. Gasunie biedt gereguleerde transportdiensten aan in Nederland en in Duitsland. Voorts is sprake van samenwerkingsverbanden voor pijpleidingen die het Gasunie-transportnet verbinden met buitenlandse markten. Daarnaast biedt Gasunie ook andere diensten aan op het gebied van energie-infrastructuur, waaronder gasopslag en de certificering van groen gas. Gasunie zet haar infrastructuur en kennis daarnaast in toenemende mate in voor verdere ontwikkeling en integratie van alternatieve energiebronnen, zoals waterstof, warmte en groen gas alsmede de ontwikkeling van CC(U)S.

De vennootschap is statutair en feitelijk gevestigd te Groningen (Nederland), Concourslaan 17 en is ingeschreven onder KvK-nummer 02029700.

Alle op balansdatum geplaatste aandelen worden gehouden door de Staat der Nederlanden.

Verslaggevingsperiode
Deze verkorte geconsolideerde halfjaarrekening (hierna: 'de halfjaarrekening') heeft betrekking op de eerste zes maanden van het boekjaar 2020 en heeft als balansdatum 30 juni 2020.

Presentatie- en functionele valuta
De halfjaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de vennootschap. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

Continuïteit
Deze halfjaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De vennootschap heeft de invloed van de COVID-19 pandemie op de bedrijfsvoering en op de financiële positie onderzocht. De vennootschap verwacht dat de financiële impact van de COVID-19 pandemie beperkt is voor de balansposten, de resultaten en de liquiditeit en solvabiliteit van de vennootschap. In noot 1 'Significante aangelegenheden en transacties in het eerste halfjaar 2020' is onze verwachting nader toegelicht.

Wij zijn van mening dat er geen onzekerheid bestaat over het hanteren van de continuïteitsveronderstelling.

Seizoensinvloed
Mede als gevolg van meteorologische omstandigheden zijn de omzet en de kosten van Gasunie niet gelijkmatig over het jaar verdeeld. Zowel de omzet als de kosten worden beïnvloed door de seizoenen. De kernactiviteit van de vennootschap omvat het transport van aardgas door het gastransportnet. De omzet bestaat uit de verkoop van de beschikbare transportcapaciteit en van transport gerelateerde diensten. In de winter wordt substantieel meer capaciteit door shippers gecontracteerd dan in de zomer. De omzet is hierdoor in de wintermaanden hoger dan in de overige maanden. De kosten van het netbeheer zijn voor een deel afhankelijk van het daadwerkelijk getransporteerde volume gas en zijn voor een deel vaststaand. Een hoger getransporteerd volume gas in de wintermaanden leidt in die periode tot hogere kosten ten opzichte van de andere maanden.

Oordelen en schattingen door het management
Het management maakt bij het opstellen van de tussentijdse financiële informatie schattingen en beoordelingen, die de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva op balansdatum en het resultaat over de eerste zes maanden van het boekjaar beïnvloeden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De invloed van oordelen en schattingen zijn significant bij de waardering van vaste activa, handelsvorderingen, overige deelnemingen en pensioenverplichtingen, bij de classificatie van deelnemingen en bij de bepaling van de uitgangspunten voor de voorziening voor opruimingskosten en saneringen.

Basis voor de opstelling

Overeenstemmingsverklaring
De halfjaarrekening is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Interim Financial Reporting', zoals bekrachtigd door de Europese Unie. Deze halfjaarrekening bevat niet alle toelichtingen die normaliter zijn opgenomen in een volledige jaarrekening en dient om deze reden in samenhang met de jaarrekening 2019 van N.V. Nederlandse Gasunie gelezen te worden.

De halfjaarrekening is door een onafhankelijke accountant beoordeeld. De beoordelingsverklaring is opgenomen na de halfjaarrekening.

Uitgangspunten voor de grondslagen voor de consolidatie en de waardering en de resultaatbepaling
De vennootschap stelt haar geconsolideerde financiële overzichten op in overeenstemming met de bepalingen van de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals bekrachtigd door de Europese Unie. IFRS omvat in dit kader zowel de IFRS-standaarden als de International Accounting Standards (IAS), die door de International Accounting Standards Board zijn uitgebracht, en de interpretaties van IFRS en IAS standaarden, uitgebracht door het IFRS Interpretations Committee (IFRIC) respectievelijk het Standing Interpretations Committee (SIC).

De grondslagen die zijn toegepast bij het opstellen van de halfjaarrekening 2020 komen overeen met de grondslagen voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2019, uitgezonderd de in de volgende paragraaf beschreven nieuwe en gewijzigde standaarden. Het kasstroomoverzicht is voor wat betreft de vergelijkende cijfers over het eerste halfjaar 2019 opnieuw gerubriceerd teneinde de vergelijkbaarheid met het eerste halfjaar 2020 te verbeteren. Het betreft een geringe aanpassing in de presentatie van de leasebetalingen en rente- en investeringskasstroom. De aanpassingen hebben geen invloed op de netto-kasstroom, het gerapporteerde resultaat of eigen vermogen over het eerste halfjaar 2019.

Nieuwe en gewijzigde standaarden voor de financiële verslaggeving
Met ingang van het boekjaar 2020 zijn de onderstaande wijzigingen in standaarden van kracht geworden:

- Amendment to IAS 1 and IAS 8: Definition of Material
- Amendment to IFRS 3 Business Combinations
- Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards
- Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 17: Interest Rate Benchmark Reform

Daarnaast worden onderstaande standaarden of wijzigingen daarin naar verwachting in de nabije toekomst van kracht. Van deze standaarden is de EU-goedkeuring nog niet afgerond.

- Amendment to IFRS 16 Leases COVID-19-Related Rent Concessions (boekjaar 2020)
- Amendments to IFRS 4 Insurance Contracts – deferral of IFRS 9 (boekjaar 2021)
- Amendments to IFRS 3 Business Combinations, IAS 16 Property, Plant and Equipment and IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets (boekjaar 2022)
- Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements: Classification of Liabilities as Current or Non-current (boekjaar 2022)
- Annual Improvements 2018-2020 (boekjaar 2022)
- IFRS 17 Insurance Contracts (boekjaar 2023)

Uit een analyse door de vennootschap blijkt dat zowel de vastgestelde standaarden als de nog te bekrachtigen standaarden geen materiële impact hebben op het vermogen en het resultaat van de vennootschap en dat geen sprake is van significante additionele toelichtingen. Om die reden zijn de gevolgen van deze wijzigingen voor de vennootschap niet in detail toegelicht in deze halfjaarrekening.

Nadere toelichting op de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

1. Significante aangelegenheden en transacties in het eerste halfjaar 2020

COVID-19 pandemie

In het eerste kwartaal van 2020 heeft de COVID-19 pandemie zich ook in Nederland en in de rest van Europa verspreid. Als Europees energie infrastructuurbedrijf heeft Gasunie de gevolgen van de pandemie op de bedrijfsvoering en op de financiële positie onderzocht. Het management heeft hierbij uiteenlopende scenario's overwogen. Er zijn aanvullende maatregelen genomen om de operationele bedrijfsvoering, waaronder onder meer de continuïteit van het gastransport, veilig en betrouwbaar te kunnen blijven waarborgen.

Het management verwacht dat de financiële resultaten over 2020 niet significant nadelig worden beïnvloed door de pandemie. Er zijn geen bedrijfsactiviteiten stopgezet en grote investeringsprojecten vinden – waar noodzakelijk met aanpassingen als gevolg van aangescherpte (veiligheids)richtlijnen – vooralsnog doorgang. Op dit moment is de invloed van de pandemie op de planning van onze grote investeringsprojecten nog beperkt.

De omzet en kosten van zowel de gereguleerde activiteiten als de niet-gereguleerde of van regulering vrijgestelde activiteiten over het eerste halfjaar 2020 wijken als gevolg van de pandemie niet substantieel af van het business plan. Er hebben geen aanpassingen plaatsgevonden in de verwerking van de verkoop-, inkoop- en leasecontracten noch geven de bestaande contracten aanleiding tot het in de balans opnemen van additionele verplichtingen of voorzieningen. De herfinancieringskalender is door de pandemie niet gewijzigd. Ook de liquiditeitspositie is goed, inclusief toegang tot de geld- en kapitaalmarkten. Gasunie heeft geen beroep gedaan op de financiële noodmaatregelen die de overheden in Nederland en Duitsland hebben ingeroepen.

Het management heeft in het bijzonder onderzocht of COVID-19 invloed heeft op de transacties die worden verwerkt overeenkomstig de onderstaande verslaggevingsstandaarden:

- Omzet
- Materiële vaste activa (bijzondere waardeverminderingen)
- Financiële instrumenten
- Leases
- Voorzieningen
- Belastingen

Het management concludeert dat op de balansdatum van 30 juni 2020 de toepassing van de bovenstaande waarderingsgrondslagen niet gewijzigd hoeft te worden ten opzichte van de grondslagen zoals toegepast bij het opstellen van de jaarrekening 2019.

Dividenduitkering en transacties met verbonden partijen

In de eerste helft van 2020 heeft Gasunie € 288,4 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 228,0 miljoen) dividend uitgekeerd aan haar enige aandeelhouder, de Staat der Nederlanden. Het betrof de resultaatbestemming over het boekjaar 2019, overeenkomstig het besluit van de algemene vergadering.

De aard van de verbonden partij transacties van Gasunie is vermeld in de geconsolideerde jaarrekening 2019. In het eerste halfjaar 2020 vonden geen verbonden partij transacties met een andere aard plaats. Transacties met verbonden partijen in de eerste helft van 2020 hadden een zakelijke grondslag.

Bedrijfscombinaties

In het eerste halfjaar 2020 was geen sprake van bedrijfscombinaties. Wel zijn in het eerste halfjaar 2020 twee nieuwe entiteiten opgericht met als doel het verder ontwikkelen van de bestaande en toekomstige CC(U)S-activiteiten.
N.V. Nederlandse Gasunie is 100% aandeelhouder van deze nieuwe entiteiten. De omvang van deze entiteiten per 30 juni 2020 was nog relatief beperkt en is om die reden niet verder toegelicht in dit halfjaarbericht.

2. Materiële vaste activa

Investeringen

De investeringen in de materiële vaste activa in het eerste halfjaar 2020, exclusief de toevoegingen door het leasen van activa, bedragen € 191,0 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 177,9 miljoen). De investeringen zien met name toe op de bouw van de stikstofinstallatie van Gasunie Transport Services (GTS) in Zuidbroek en op fase 2 van de realisatie van de EUGAL-pijpleiding in Duitsland. Per 30 juni 2020 is Gasunie voorwaardelijke investeringsverplichtingen aangegaan ter hoogte van € 325,9 miljoen (2019: € 395,0 miljoen). De verplichtingen houden met name verband met de voornoemde projecten.

Bijzondere waardeveranderingen van vaste activa

Periodiek stelt het management vast of sprake is van gebeurtenissen of indicaties voor bijzondere waardeveranderingen van vaste activa. Zoals onder noot 1 'Significante aangelegenheden en transacties in het eerste halfjaar 2020' vermeld, geldt dat de COVID-19 pandemie geen gevolgen heeft voor de waardering van de vaste activa per 30 juni 2020. Onderstaand volgt voor de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden de verdere analyse.

Gastransportnetwerk Nederland
De waardering van het gastransportnetwerk in Nederland is mede afhankelijk van de gereguleerde inkomsten van de onderneming. De voorbije maanden heeft de ACM diverse onderzoeken uitgevoerd aangaande de toekomstige regulering van GTS en regionale netbeheerders. In het afgelopen halfjaar hebben klankbordsessies plaatsgevonden tussen de ACM en de netbeheerders. In deze sessies heeft de ACM de uitkomsten van haar onderzoeken voorgelegd ter bespreking.

Eventuele aanpassingen in de reguleringsmethodiek als gevolg van de uitgevoerde onderzoeken en besprekingen worden mogelijk verwerkt in het methodebesluit voor de periode 2022 en verder. Het ontwerp methodebesluit wordt in de tweede helft van 2020 verwacht. De mogelijke invloed van de door ACM uitgevoerde onderzoeken op het nieuwe reguleringskader is op dit moment nog niet te voorspellen.

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van het gastransportnetwerk in Nederland per 30 juni 2020.

Gastransportnetwerk Duitsland
De waardering van het gastransportnetwerk in Duitsland is mede afhankelijk van de gereguleerde inkomsten van de onderneming. In 2019 is een wetsvoorstel aangenomen inzake de wijziging van het regime voor de investeringsmaatregelen (de 'AregV'). Het Duitse ministerie van Economische Zaken onderzoekt momenteel of het huidige reguleringskader op dit punt gewijzigd moet worden in de toekomst. Gasunie Deutschland heeft samen met de andere Duitse netbeheerders in dit traject geparticipeerd door onder meer deel te nemen aan dialoogsessies. Deze dialoogsessies zijn in juni 2020 geëindigd en de zienswijzen van de betrokken partijen zijn vastgelegd voor toekomstige opvolging. Verdere uitkomsten over de mogelijke besluitvorming door het Duitse ministerie van Economische Zaken worden later in 2020 verwacht. De uitwerking van het wetsvoorstel en de invloed daarvan op het reguleringskader is op dit moment nog niet bekend.

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van het gastransportnetwerk in Duitsland per 30 juni 2020.

BBL Company
Ultimo 2019 heeft het management de waardering van de materiële vaste activa van BBL Company onderzocht en geconcludeerd dat geen sprake was van een bijzondere waardeverandering. In het eerste halfjaar 2020 zijn geen feiten of omstandigheden gebleken die belangrijke andere inzichten geven in de aannames en de schattingen per ultimo 2019.

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de activa van BBL Company per 30 juni 2020.

EnergyStock
Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de materiële vaste activa van EnergyStock per 30 juni 2020.

Overige materiële en financiële vaste activa
Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de overige materiële en financiële vaste activa per 30 juni 2020.

3. Investeringen in joint ventures

De mutaties in joint ventures over het eerste halfjaar 2020 zijn als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	2019
Stand per 1 januari	**212,2**	**197,7**
Investeringen	2,0	6,9
Rechtstreekse eigen vermogen mutaties	3,2	-2,9
Resultaat in joint ventures	15,7	35,2
Ontvangen dividend	-15,1	-24,7
Stand per 30 juni resp. 31 december	**218,0**	**212,2**

In het eerste halfjaar 2020 investeerde Gasunie vooral in joint ventures die zich richten op het realiseren van infrastructuur voor de verdere ontwikkeling en integratie van alternatieve energiebronnen. De overige mutaties hebben voornamelijk betrekking op het 50%-belang van Gasunie in Gate terminal. De rechtstreekse vermogensmutaties zien toe op de herwaardering van het belang in Gate terminal als gevolg van de wijziging in de reële waarde van een cash flow hedge van Gate terminal. Gasunie heeft deze vermogensmutatie verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten.

4. Rentedragende leningen

Het nominale bedrag aan langlopende leningen van € 3.113,1 miljoen per 30 juni 2020 (ultimo 2019: € 3.123,8 miljoen) bestaat voor € 2.552,4 miljoen (ultimo 2019: € 2.552,4 miljoen) uit obligatieleningen en voor € 560,7 miljoen (ultimo 2019: € 571,4 miljoen) uit onderhandse leningen. De nog te amortiseren transactiekosten en disagio bedragen € 9.8 miljoen (ultimo 2019: € 10,7 miljoen).

De mutaties in de rentedragende leningen zijn als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020
Oorspronkelijke hoofdsom per 31 december 2019	3.450,0
Afgelost tot en met 31 december 2019	-326,2
Restant hoofdsom per 31 december 2019	3.123,8
Nog te amortiseren transactiekosten en disagio	-10,5
Boekwaarde per 31 december 2019	**3.113,3**
Mutaties eerste halfjaar 2020:	
Aflossingen	-10,7
Nieuw opgenomen leningen	-
Amortisatie van transactiekosten en disagio	0,7
Toevoeging transactiekosten en disagio	-
Oorspronkelijke hoofdsom per 30 juni 2020	3.450,0
Afgelost tot en met 30 juni 2020	-336,9
Restant hoofdsom per 30 juni 2020	3.113,1
Nog te amortiseren transactiekosten en disagio	-9,8
Boekwaarde per 30 juni 2020	**3.103,3**
Kortlopend deel per 30 juni 2020	310,7
Langlopend per 30 juni 2020	2.792,6
Totaal rentedragende leningen	**3.103,3**

De vennootschap heeft in het eerste halfjaar 2020 een bedrag van € 10,7 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 10,7 miljoen) aan langlopende leningen afgelost.

Inzake de rentedragende leningen en overige faciliteiten zijn geen zekerheden gesteld door N.V. Nederlandse Gasunie aan de kredietverstrekkers. De leningsvoorwaarden zijn ongewijzigd ten opzichte van 2019.

De aflossingskalender is als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar	Tweede halfjaar	Totaal
Aflossingsverplichting in			
2020		10,7	10,7
2021	300,0	433,2	733,2
2022	369,2	125,0	494,2
2023	-	125,0	125,0
2024	50,0	125,0	175,0
na 2024			1.575,0
Totaal aflossingsverplichtingen			**3.113,1**

De vennootschap heeft een bancaire rekening-courant faciliteit van € 45 miljoen (ultimo 2019: € 45 miljoen), een gecommitteerde kredietfaciliteit van € 600 miljoen (ultimo 2019: € 680 miljoen), een Euro Commercial Paper programma ter grootte van € 750 miljoen (ultimo 2019: € 750 miljoen) en een European Medium Term Note (EMTN) programma ter grootte van € 7,5 miljard (ultimo 2019: € 7,5 miljard). Binnen het EMTN-programma is op 30 juni 2020 een bedrag van € 4,9 miljard (ultimo 2019: € 4,9 miljard) beschikbaar voor nieuwe emissies. De gecommitteerde kredietfaciliteit is op 16 april 2020 vernieuwd voor een periode van vijf jaar en kan twee keer met een jaar worden verlengd.

Voorts is op 3 maart 2020 overeenstemming bereikt met de Europese Investeringsbank (EIB) over het beschikbaar stellen van een langlopende lening voor de bouw van de stikstofinstallatie van GTS in Zuidbroek. De EIB stelt hiervoor een lening van € 240 miljoen ter beschikking. Per 30 juni 2020 is deze lening nog niet opgenomen. De verschuldigde rentevergoeding vastgesteld wordt vastgesteld op het moment dat Gasunie de lening opneemt.

De lange en korte termijn credit ratings van S&P en Moody's zijn gedurende het eerste halfjaar 2020 ongewijzigd.

5. Kortlopende financieringsverplichtingen

De kortlopende financieringsverplichtingen zijn als volgt:

In miljoenen euro's	30 juni 2020	31 dec. 2019
Aflossingsverplichtingen op langlopende leningen	310,7	21,4
Kortlopende leningen	300,0	395,0
Kortlopende leningen joint ventures	13,2	-
Totaal kortlopende financieringsverplichtingen	**623,9**	**416,4**

De kortlopende leningen bestaan uit deposito's en Euro Commercial Papers en hebben een looptijd van korter dan één jaar. Onder kortlopende leningen joint ventures zijn begrepen de verplichtingen die Gasunie heeft jegens joint ventures inzake cash-pool overeenkomsten met deze joint-ventures. Deze bedragen zijn dagelijks opvraagbaar door de joint ventures.

6. Financiële instrumenten

In deze halfjaarrekening zijn diverse financiële instrumenten opgenomen. Het betreft:

- Overige deelnemingen
- Rentedragende leningen
- Overige primaire financiële instrumenten

Gasunie hanteert de volgende hiërarchie van waarderingstechnieken voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:

Niveau 1:	Op basis van genoteerde prijzen op actieve markten voor hetzelfde instrument.
Niveau 2:	Op basis van prijzen op actieve markten voor vergelijkbare instrumenten of op basis van andere waarderingstechnieken, waarbij alle benodigde significante gegevens direct of indirect zijn ontleend aan zichtbare marktgegevens.
Niveau 3:	Op basis van waarderingstechnieken, waarbij alle benodigde significante gegevens niet zijn ontleend aan zichtbare marktgegevens.

Overige deelnemingen

De overige deelnemingen betreffen de financiële belangen in Nord Stream AG (9,0%), PRISMA European Capacity Platform (Prisma) GmbH (12,7%) en Energie Data Services Nederland (EDSN) B.V. (12,5%). De reële waarde van de overige deelnemingen bedraagt per 30 juni 2020 € 506,2 miljoen (ultimo 2019: € 515,1 miljoen). De daling van de reële waarde van € 8,9 miljoen (eerste halfjaar 2019: daling van € 21,2 miljoen) is rechtstreeks verwerkt in de reële waarde reserve. Het resultaat uit hoofde van dividenduitkeringen door Nord Stream bedroeg € 20,3 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 38,9 miljoen). De daling in de dividenduitkering door Nord Stream betreft een tijdseffect. Over het eerste halfjaar 2019 werd, naast het reguliere dividend, ook nog dividend over een eerder boekjaar uitgekeerd. Prisma en EDSN keerden geen dividend uit.

De reële waarde waardering van de overige deelnemingen is gebaseerd op de contante waarde van de verwachte kasstromen. Dit betreft een reële waarde bepaling volgens niveau 3 (ultimo 2019: niveau 3). Gasunie hanteert bij het bepalen van de reële waarde van de voornoemde overige deelnemingen een disconteringsvoet die gebaseerd is op de risicovrije marktrente vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. Deze varieert tussen 3-6% na belastingen, afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende deelneming.

De waardering van de deelname in Nord Stream wordt gebaseerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een calculatiemodel van Nord Stream, welke jaarlijks wordt geactualiseerd aan de hand van het meest recente business plan. Dit model wordt ter beoordeling en goedkeuring voorgelegd aan de aandeelhouders van Nord Stream, waaronder Gasunie. Additioneel wordt het model door Gasunie periodiek getoetst aan de hand van de periodieke financiële rapportages van Nord Stream. De verwachte kasstromen zijn mede gebaseerd op contractueel gemaakte afspraken. Indien de disconteringsvoet wijzigt met 0,5%-punt, dan leidt dit indicatief (onder overige gelijkblijvende omstandigheden) tot een wijziging in de reële waarde van € 21,3 miljoen (ultimo 2019: € 22,0 miljoen).

Voor de belangen in Prisma en EDSN geldt dat de totale boekwaarde minder dan € 0,1 miljoen (ultimo 2019: minder dan € 0,1 miljoen) bedraagt. Voor deze deelnemingen wordt, mede vanwege hun geringe omvang, verondersteld dat de boekwaarde een benadering is van de reële waarde en is geen reële waarde berekening en een gevoeligheidsanalyse opgenomen in het halfjaarbericht.

Rentedragende leningen

De rentedragende leningen (inclusief de kortlopende aflossingsverplichtingen) betreffen obligatieleningen met een notering aan Euronext te Amsterdam alsmede onderhandse leningen.

De reële waarde van de beursgenoteerde obligaties is gelijk aan de slotkoers per balansdatum. Dit betreft een reële waarde bepaling volgens niveau 1 (ultimo 2019: niveau 1). De reële waarde van de onderhandse leningen is berekend door verwachte toekomstige kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. Hierbij is rekening gehouden met het eigen risicoprofiel. Dit betreft een reële waarde bepaling volgens niveau 3 (ultimo 2019: niveau 3).

De boekwaarde en de reële waarde van de rentedragende leningen per 30 juni 2020 is als volgt:

In miljoenen euro's	30 juni 2020			31 dec. 2019		
	Boek-waarde	**Reële waarde**	**Verschil**	**Boek-waarde**	**Reële waarde**	**Verschil**
Obligatieleningen	2.552,4	2.668,5	116,1	2.552,4	2.679,8	127,4
Onderhandse leningen	560,7	656,0	95,3	571,4	669,6	98,2
Totaal leningen	3.113,1	3.324,5	211,4	3.123,8	3.349,4	225,6

Overige primaire financiële instrumenten

De overige primaire financiële instrumenten bestaan uit handels- en overige vorderingen, liquide middelen, kortlopende financieringsverplichtingen (exclusief de kortlopende aflossingsverplichtingen op langlopende leningen) en handels- en overige schulden.

Voor deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde gegeven de korte looptijd van deze instrumenten.

Het saldo liquide middelen per 30 juni 2020 betrof € 21,8 miljoen (ultimo 2019: € 45,3 miljoen).

7. Financiële informatie per segment

Segmentering

De financiële informatie wordt gesegmenteerd naar de activiteiten van de groep. De operationele segmenten weerspiegelen de managementstructuur van de groep. Gasunie onderscheidt de volgende segmenten:

- **Gasunie Transport Services**
  Dit segment beslaat het netbeheer in Nederland en is verantwoordelijk voor de aansturing van het gastransport, de ontwikkeling van het netwerk en de bijbehorende installaties en het bevorderen van de marktwerking.

- **Gasunie Deutschland**
  Dit segment beslaat het netbeheer in Duitsland en is verantwoordelijk voor de aansturing van het gastransport, de ontwikkeling van het netwerk en de bijbehorende installaties en het bevorderen van de marktwerking.

- **Participations**
  Dit segment richt zich op het ontwikkelen van projecten ten behoeve van de energietransitie, het optimaal benutten van de bestaande deelnemingen en het faciliteren van de komst van nieuwe gasstromen naar Noordwest-Europa via LNG-aanvoer en lange afstandspijpleidingen. Onder dit segment vallen tevens een aantal samenwerkingsverbanden voor pijpleidingen die het Gasunie-transportnet verbinden met buitenlandse markten, zoals de BBL-leiding naar het Verenigd Koninkrijk.

De grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van de segmenten zijn gelijk aan de grondslagen zoals gehanteerd bij het opstellen van deze geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over het eerste halfjaar 2020 en aan de geconsolideerde jaarrekening 2019.

De activa, opbrengsten en resultaten van een segment omvatten zowel posten die rechtstreeks tot dat segment behoren als posten die redelijkerwijs aan dat segment kunnen worden toegerekend. Omdat de financiering van de vennootschap overwegend op concernniveau plaatsvindt, vindt geen segmentering van de passiva plaats en wordt hierover derhalve niet separaat gerapporteerd. Transacties tussen segmenten worden verricht tegen een zakelijke grondslag.

Informatie over omzet en resultaten per segment

De omzet en het resultaat per segment is als volgt:

In miljoenen euro's	Segment-omzet		Segment-resultaat	
	Eerste halfjaar 2020	**Eerste halfjaar 2019**	**Eerste halfjaar 2020**	**Eerste halfjaar 2019**
Segmenten				
- Gasunie Transport Services	495,0	505,4	214,0	221,3
- Gasunie Deutschland	158,0	119,2	91,9	61,4
- Participations	77,8	75,7	26,4	25,7
Inter-segment eliminatie	-19,2	-17,8	-	0,1
Segmenten-totaal	**711,6**	**682,5**	**332,3**	**308,5**
Niet-gealloceerde financiële baten en lasten			1,1	16,4
Resultaat vóór belastingen			**333,4**	**324,9**
Belastingen			-76,0	-70,8
Opbrengsten en resultaat na belastingen over de periode	**711,6**	**682,5**	**257,4**	**254,1**

De stijging van de omzet van het segment Gasunie Deutschland is overwegend te verklaren door de ingebruikname van de eerste leiding van het EUGAL pijpleidingproject alsmede veranderende gasstromen in Duitsland, hetgeen resulteerde in een grotere vraag naar transportcapaciteit bij Gasunie Deutschland.

De totale inter-segment dienstverlening in het eerste halfjaar 2020 bedraagt € 19,2 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 17,8 miljoen). De inter-segment dienstverlening gedurende het eerste halfjaar 2020 bedroeg voor het segment Gasunie Transport Services € 5,5 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 4,5 miljoen), voor het segment Gasunie Deutschland € 0,1 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 0,1 miljoen) en voor het segment Participations € 13,6 miljoen (eerste halfjaar 2019: € 13,2 miljoen).

Informatie over activa per segment

De activa per segment is als volgt:

In miljoenen euro's		Activa
	30 juni 2020	31 dec. 2019
Segmenten		
- Gasunie Transport Services	6.587,0	6.572,6
- Gasunie Deutschland	1.581,1	1.553,8
- Participations	1.362,1	1.369,9
Segmententotaal	**9.530,2**	**9.496,3**
Niet-gealloceerde activa	506,1	629,8
Totaal geconsolideerde activa	**10.036,3**	**10.126,1**

De niet-gealloceerde activa bestaan uit de uitgestelde belastingvorderingen en de vlottende activa.
De belangrijkste investeringen zijn toegelicht in noot 2 'Materiële vaste activa'.

8. Omzetverantwoording

Informatie over operationele activiteiten

De vennootschap categoriseert haar opbrengsten naar de manier waarop economische factoren de aard, omvang, timing, en onzekerheid van de kasstromen beïnvloeden. In het geval van Gasunie zijn twee categorieën te onderscheiden. De eerste omzetstroom betreft de omzet uit hoofde van de gereguleerde transport- en aanverwante diensten, zoals gegenereerd door de segmenten Gasunie Transport Services en Gasunie Deutschland. Voor deze omzetstroom stellen de Nederlandse en Duitse toezichthouders voor een meerjarige periode de toegestane inkomsten vast.

De tweede omzetstroom betreft de niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde diensten. Bij deze diensten worden de inkomsten bepaald door de markt op basis van vraag en aanbod en is over het algemeen sprake van een hogere volatiliteit in omzet ten opzichte van de gereguleerde diensten. De omzet uit hoofde van de niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde diensten wordt vrijwel volledig gegenereerd door het segment Participations.

De omzet uit hoofde van inter-segment diensten is geëlimineerd.

In onderstaande tabel is de omzet per operationele activiteit weergegeven:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Omzetgereguleerde diensten	644,0	624,6
Niet-gereguleerde en/of vrijgestelde diensten	86,9	75,7
Inter-segment	-19,2	-17,8
Totaal omzet	**711,6**	**682,5**

Informatie over producten en diensten

De omzet kan worden verdeeld in omzet uit hoofde van gastransport en aanverwante diensten en overige activiteiten. Onder gastransport en aanverwante diensten zijn zowel de omzet uit hoofde van gereguleerd gastransport als uit hoofde van niet-gereguleerd en/of van regulering vrijgesteld gastransport opgenomen. De onderverdeling is als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Gastransport en aanverwante diensten	668,9	641,0
Overige diensten	42,8	41,5
Totaal omzet	**711,6**	**682,5**

Informatie over geografische informatie

De omzet per geografisch gebied wordt bepaald op basis van het gebied waar de activiteiten plaatsvinden (binnen Nederland of daarbuiten). De onderverdeling van de omzet naar geografisch gebied is als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2020	Eerste halfjaar 2019
Nederland	530,2	533,1
Buiten Nederland	181,4	149,4
Totaal omzet	**711,6**	**682,5**

De stijging van de omzet gastransport en aanverwante diensten is overwegend te verklaren door de ingebruikname van de eerste leiding van het EUGAL pijpleidingproject alsmede veranderende gasstromen in Duitsland. Dit resulteerde in een grotere vraag naar transportcapaciteit bij Gasunie Deutschland, hetgeen tevens de toename van de omzet buiten Nederland en de toename van de omzet van gereguleerde diensten grotendeels verklaart.

9. Gebeurtenissen na de balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen voorgedaan tussen de balansdatum en de datum van deze halfjaarrekening die aanleiding zouden kunnen geven tot een aanpassing van of het opnemen van een toelichting in de halfjaarrekening.

Ondertekening

De Raad van Bestuur,

Dhr. J.J. Fennema*, voorzitter
Mevr. J. Hermes*
Dhr. B.J. Hoevers
Dhr. U. Vermeulen

Groningen, 21 juli 2020

* Statutair bestuurder

Beoordelingsverklaring

Aan: de raad van bestuur van N.V. Nederlandse Gasunie

Opdracht

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie van N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen bestaande uit de verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2020, de verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode van 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020 en de toelichting, beoordeeld. De raad van bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 2410, 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode van 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020 niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Groningen, 21 juli 2020

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. W.A. Schouten RA